

míg a kivitefejlesztés szolgálatába nem áll a legfontosabb tényező maga, a céltudatos és nagyvonalu termelés.

z. b.

Pénzügyi joggyakorlat.

Ellentétes munkásbiztosító bírósági joggyakorlat az üzemutódlás kérdésében. A betegségi és balesetek kötelező biztosításáról szóló törvény értelmében a biztosítási járulékokért, pótjárulékokért a munkaadót a törvény alapján az Intézet javára terhelő megtérítésekért az üzemutódok az eredeti munkaadóval egyetemlegesen felelősek. Az üzemutódlást az üzemek az eredeti adós üzemével való azonossága esetében a szerzés jogcímére tekintet nélkül meg kell állapítani.

Az üzemutódlásra vonatkozó törvényhelyet az Intézet és eddig a bíróság is a legszorosabban értelmezte.¹⁾ Az üzemutódlást átruházás nélkül is megállapította, ha ugyanazon a helyen ugyanazt az üzletet folytatják. A bíróság értelmezése szerint ugyanis a törvény az üzemmél összekötött biztosításnak járulékkerheit az üzemmél kapcsolatos dologi tehernek kívánja tekinteni. A gyakorlat az iparág és a hely azonossága esetében az üzemnek a régi üzemmél való azonosságát mindenkor megállapította. E gyakorlat szerint az üzemutódi felelősség megállapításához nem szükséges üzemátruházás, hanem csupán üzemazonosság. Ez pedig fennforog, ha valaki ugyanazon a helyen, ugyanazt az üzletet gyakorolja akkor is, ha, az üzemutódnak üzemelődjéhez egyébként semmi köze nincsen és ha időközben az illető üzlethelyiség üresen állott is.

Ezzel a kiforrott gyakorlattal teljesen ellentétes ítéletet hozott újabban a munkásbiztosítási felsőbíróság M.B. F. B. II. 780/6—1927. szám alatt és ebben az ítéletben azt mondta ki, hogy a munkásbiztosítási köztartozások tekintetében az üzemutódra hárítható egyetemleges felelősséget csak az üzem azonosságának feltétele alatt lehet megállapítani. Az üzem azonossága azonban ugyanazon üzemek folytatólagos fennállását, valamint azt feltételezi, hogy az üzemelőd üzlete az üzemutódra átruházassék. Ha ugyanabban az üzleti helyiségben az előző üzem megszűnése után jogutódlás nélkül hasonló üzem nyílik meg, annak tulajdonosa nem üzemutód.

¹⁾ Lásd szerzőnek a Polgári Jog 1928. évi 5—6. számában közölt cikkét.

Az indokolás a következő: A v-i községi elöljáróság 720/926. sz. jelentéséből megállapítható a peres felek által egyébként vitássá nem tett tényállás szerint felperes V. községben fekvő, s tulajdonát képező házban levő vendéglői helyiséget B. és F. cégnek adta haszonbérbe, kik ott 1925. év őszéig vendéglői üzletet folytattak, ekkor az üzemet beszüntették, a bérleményből kimentek és 1926. április 1-ig a helyiségben vendéglői üzemet senki sem folytatott, akkor azonban maga felperes nyitott ott vendéglői üzemet. Tény az is, hogy az előző üzemtulajdonosok 2,060.934 K járulék és késedelmi kamatból előállott összeggel a pénztárnak adóssai maradtak.

Ily tényállás mellett helyesen mondotta ki az első bíróság, hogy felperest üzemutódnak tekinteni nem lehet, s helyesen mentette őt fel az összegnek megfizetése alól.

Az üzemutódok egyetemleges kötelezettségét az 1907:XIX. t.-c. 46. §-a és a 4790/917 M. E. sz. rend. 21. §-a akképen szabályozza, hogy üzemutódnak az tekinthető, akivel szemben megállapítható „az üzem azonosságát” mellett az is, hogy „az eredeti adós üzemet folytatja”, tehát a munkaadó személyében változás csak abban az esetben állapítható meg, mely intézkedés célja a törvényjavaslat indokolása szerint annak megakadályozása volt, „nehogy szinleges üzletátruházás révén, vagy a munkaadó személyében beállott változás következményeképpen egyesek a biztosítási járulék és díjak fizetésének kötelezettsége alól magukat jogtalanul kivonhassák”.

Ez a törvényes rendelkezés nem értelmezhető tehát olyképen, hogy valamely üzem folytatására alkalmas épületnek, vagy helyiségnek, vagy valamely üzem folytatására alkalmas berendezésnek tulajdonosa tekintésük üzemutódnak az esetben, ha a haszonbérleti vagy bérleti szerződés megszünte esetén a bérlet tárgya feletti rendelkezést visszanyeri, mert a felhívott §-ok az egyetemleges felelősséget csak üzemátszállás esetére korlátozzák, egy üzem folytatására alkalmas helyiség, vagy berendezés tulajdona pedig azzal nem azonos, mert az még kihasználatlanul üzemet nem jelent. De nem áll meg az üzemutódlás akkor sem, ha ugyanabban az épületben és helyiségben akár a tulajdonos, akár egy új bérlet az előzően fennállott üzem jellegével azonos természetű üzemet állít fel, mert hiányzik ez esetben az üzem azonossága, s az üzemnek a folytatása, különösen

a jelen esetben, mikor a régi üzem megszűnése, s az új üzem megkezdése között hosszabb idő telt el.

Az üzem azonossága ugyanazon üzemnek folytatólagos fennállását feltételezi, mert ha egy üzem megszűnt és folytatólag fenn nem áll, az ugyanazon a helyen keletkezett új üzemet, mely az előbbivel semmiféle kapcsolatban nincsen, azzal azonos folytatólagos üzemnek nem lehet minősíteni.

Ezt az értelmezést megerősíti a törvényjavaslat indokolása is, amely az üzletátruházás esetére azért akarta kiterjeszteni az egyetemleges felelősséget, mert az 1908:LVII. t. c. hatályba lépéséig az üzletátvevőt egyáltalán nem, illetve csak akkor terhelték az átvett üzlet terhei, ha azokat kifejezetten átvállalta.

Az egyetemleges felelősségnek minden esetben az az előfeltétele, hogy az üzemutódra az üzemelő üzlete átruháztassék, ezt úgy a felhívott §-ok, mint az 1908 LVII. t.-c. is megkövetelik, s csupán annak a megállapítását utalják át a bírói mérlegelésre, hogy az adott körülmények között az üzlet kétségbevonat átruházása, vagy az üzlethez tartozó egyes részek megszerzése esetén az üzletátruházás megállapítható-e vagy sem.

Az 1928 január 1-én életbe lépett 1927:XXI. t.-c. 26. §-ának utolsó bekezdése is ugyancsak ehhez a feltételhez köti az üzemutódlást, amidőn azt mondja ki, hogy az üzemutódlást az üzemnek az eredeti adós üzemével való azonossága esetében a szerzés jogcíme tekintet nélkül meg kell állapítani, tehát a „szerzés“ megállapítását mellőzhetetlenné teszi.

A törvény ezen célján tulmenő és fölötté méltánytalan volna tehát az üzemhelyiség tulajdonosának szavatosságát abban az esetben is megállapítani, amikor nyilvánvaló az, hogy az üzemet nem átvette, hanem a bérleti idő lejártával megszűnt, amikor tehát törvényes eszköz sem állott rendelkezésére a tekintetben, hogy a beüzetni elmulasztott járulékok erejéig fedezetet teremthessen magának, mert törvényes visszatartási joga legfeljebb a hátralékos bérösszegre terjed, de semmiesetre sem az üzemnek a volt bérlő révén keletkezett s harmadik személyt illető tartozásokra.

A per során alperes nemcsak, hogy nem igazolta azt, hogy felperes volt bérlőjének vendéglői üzemét folytatta volna, de a fenti tényállás szerint ez a körülmény meg is van cáfolva, mert az üzlethelyiség 6 hónapon át kihasználatlanul állott, s így maga alperes is csak arra alapítja felperessel szemben támasztott igényét, hogy a hátralékos járulékok behajtásakor ez volt az üzem tulaj-

donosa, ezt azonban a kir. Felsőbíróóság a fent kifejtettek alapján az üzemutódlás s ennek folyamányaként a szavatosság megállapítására alapul el nem fogadhatta, s így az elsőbíróóság ítéletét helybenhagyta.

Mivel a Munkásbiztosító Felsőbíróóság tanácsai ebben a fontos kérdésben homlokegyenest ellenkező álláspontot foglalnak el, sürgős szükség volna arra, hogy a munkásbiztosítási bíróságról szóló 1911:XXXI. t.-c. 21. §-ában nyert felhatalmazás alapján a munkásbiztosítási felsőbíróóság teljes ülési határozatot hozzon. Ennek hiányában az Országos Munkásbiztosító Intézet kétségtelenül továbbra is szigorubb állásponthez fog ragaszkodni és a jogbizonytalanság felesleges perek tömegének fog utat engedni.

Dr. Mahler Sándor.

Sertéshizlalással iparszerűen foglalkozó vállalatok sertésszállásai házadókötelesek. (Közigazgatási Bíróság. 11.047/1926. P.

A panaszló azt vitatja, hogy a sertés szállásai, mint nem állandó jellegű deszkaépítmények, az 1922:XXII. t.-c. 1. §-a értelmében házadó alá nem vonhatók.

Mint hogy az 1922. évi 182.000 számú pénzügyminiszteri rendelet helyes meghatározása szerint állandó jellegűnek kell minden épületet tekinteni, melynek fennállása nincs időhöz kötve és az a kérdés, hogy mily anyagból van az épület, figyelembe nem vehető, — minthogy továbbá a sertéshizlalással iparszerűen foglalkozó vállalatok sertésszállása az idézett törvény-cikk 2. §-ában felsorolt, házadó alá nem eső épületek közé nem tartozik, azoknak adó alá vonása jogos.

Magyarországon igazgatósági székhellyel és képviselőséggel bíró külföldi vállalatnak belföldön lakó felügyelő-bizottsági tagjai részére kifizetett tiszteletdíj tantiémadó alá esik. (Közigazgatási Bíróság 4944/1927. P. szám.)

Panaszos érdemben azt kifogásolja, hogy a Budapesten lakó felügyelő-bizottsági tagok tiszteletdíjai után tantiémadót vetettek ki, holott a vállalatnak itt csak fióktelepe van és székhelye Bruxellesben létezik és a felügyelő-bizottság a bruxellesi főtelepnek a szerve, amely szerv javadalmazását a főtelep közgyűlése állapítja meg.

A bíróság ezt a kifogást alaptalannak találta.

A vállalat alapszabályainak második szakasza szerint a társaság székhelye Bruxellesben van és a társaságnak igazgatási székhelye és hivatalos képviselősége van Magyarországon és a harmadik szakasz szerint ugyanitt vannak a bányatelepei is, vagyis a vállalat üzemét Magyarországon folytatja.

Az 1925. évi 400/P. M. számú H. Ö. 1. §-ában foglaltak alapján, tehát nem vitás az, hogy panaszos vállalat magyarországi üzletei után társulati adót fizetni köteles és a H. Ö. 2. §-ában foglalt rendelkezések mindazokra a vállalatokra kiterjednek, amelyeknek adókötelezettségét az 1. §. megállapítja.

A panaszos vállalat alapszabályainak felhívott rendelkezései szerint helytelenül állítja panaszos azt, hogy Magyaror-